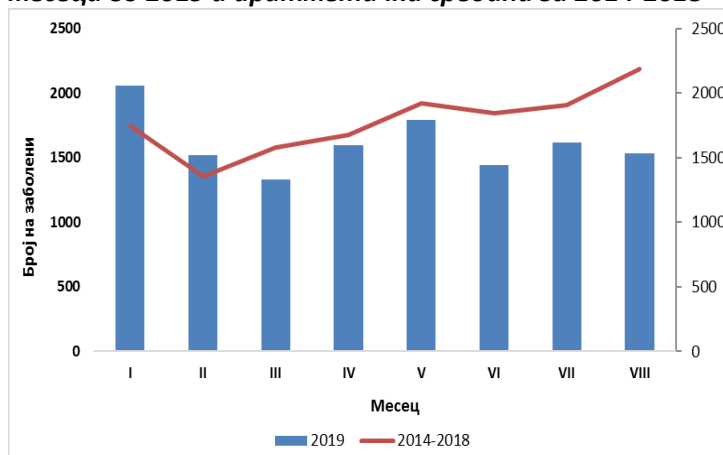

Во текот на месец август 2019 година, во Република Северна Македонија се регистрирани вкупно **1.536** заболени лица од акутни заразни заболувања (без грип, туберкулоза, СИДА, АФП и хронични носителства на хепатит Б и Ц и ХИВ) со вкупна инциденца од **74,2 на 100.000 жители**.

Во текот на месец август се бележи намалување на вкупниот број на заболени лица за 5,1% во однос на претходниот месец јули 2019, а намалување се регистрира и во однос на аритметичката средина за периодот 2014–2018 кое изнесува 29,6%. (Графикон 1). Во однос на месец август 2018 се регистрира зголемување на пријавените лица од акутни заразни заболувања за 3,2%.

Во вкупниот број на заболени во 2019 година, регистрираните случаи во месец август учествуваат со 11,9%. Кумулативниот број на заболени во 2019 е зголемен во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година за 23,0%.

Графикон 1. Број на заболени од заразни болести по месеци во 2019 и аритметичка средина за 2014-2018

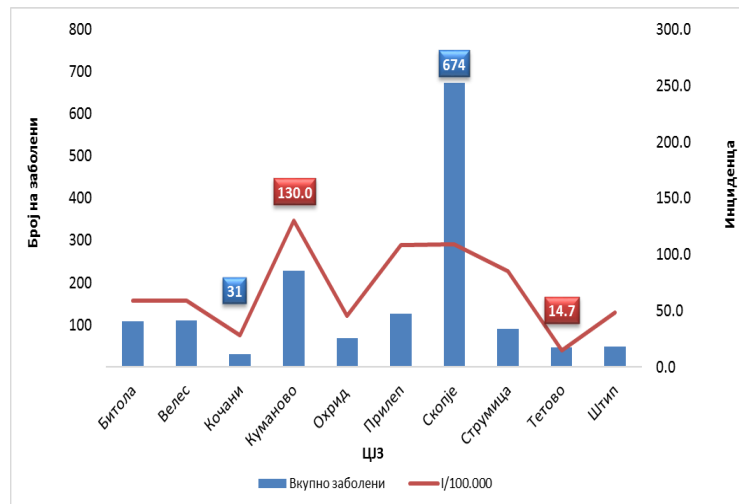
Во месец август, најголем број акутни заразни заболувања на ниво на ЦЈЗ се регистрирани на територија на ЦЈЗ Скопје ($n=674$ или 43,9%), а најмал во ЦЈЗ Кочани ($n=31$ или 2,0%). (Табела 1 во Прилог)

Највисока инциденца на 100.000 жители на ниво на ЦЈЗ е регистрирана на територијата на ЦЈЗ Куманово ($I=130,0/100.000$), а најниска во ЦЈЗ Тетово ($14,7/100.000$). (Графикон 2)

Највисока инциденца на ниво на ПЕ е регистрирана на територијата на ПЕ Кратово ($I=470,3/100.000$). (Картограм)

Не се регистрирани заболени лица само на територијата на ПЕ Пробиштип. (Табела 1 во Прилог)

Графикон 2: Број на заболени и инциденца од акутни заразни заболувања по ЦЈЗ во август, 2019

Десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во август учествуваат со 98,0% во вкупниот број на заболени во месецот и бележат инциденца од 72,8/100.000 жители. (Табела 1)

Табела 1: Десет најчесто пријавувани акутни заразни заболувања во август, 2019

Заболување	Број	I/100.000
Ентероколитиси	1.062	51,3
Овчи сипаници	287	13,9
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	47	2,3
Инфективна мононуклеоза	32	1,5
Салмонелози	24	1,2
Шуга	20	1,0
Мали сипаници	12	0,6
Скарлатина	9	0,4
Инфекции предизвикани од E. Colli	7	0,3
Вирусен хепатитис Б	6	0,3
Вкупно	1.506	72,8

Првите две најчести заразни заболувања (ентероколити и овчи сипаници), учествуваат со 87,8% во вкупниот број на заболени, а со 89,6% во десетте најчесто регистрирани акутни заразни заболувања во месец август 2019 година.

Во текот на месец август, **најчесто** регистрирано акутно заразно заболување се **ентероколитите** со вкупно 1.062 заболени лица. Тие во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 69,1%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања за овој месец учествуваат со 70,5%.

Во однос на претходниот месец јули 2019, се регистрира зголемување на бројот на заболени од ентоколити за 28,4%. Во однос на месец август 2018, како и во однос на аритметичката средина 2014-2018, во овој месец се регистрира намалување од 5,0% и 38,7%, соодветно.

Во вкупниот број на регистрирани ентоколити во 2019, пријавените случаи во август учествуваат со 23,9%, додека во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, ентоколити учествуваат со 34,3%.

Кумулативниот број на заболени од ентоколити во 2019 е намален за 18,8% во однос на кумулативата за истиот период во 2018.

На второ место по број на регистрирани заболени во месец август се **овчите сипаници**, со 287 случаи. Во вкупниот број на заболени во месецот учествуваат со 18,7%, а во групата на десетте најчести заразни заболувања со 19,1%.

Во однос на претходниот месец јули 2019, се регистрира намалување на бројот на заболени лица за 49,6%. Во однос на месец август 2018, како и во однос на аритметичката средина 2014-2018, во овој месец се регистрира зголемување од 63,1% и 54,3%, соодветно.

Во вкупниот број на пријавени овчи сипаници во 2019, бројот на заболени во август учествува со 5,6%. Во вкупниот број на регистрирани акутни заразни заболувања во 2019 година, учеството на овчите сипаници е 39,5%.

Кумулативниот број на заболени од овчите сипаници во 2019 е зголемен за 43,0% во однос на кумулативата за истиот период во 2018 година.

Во однос на поделбата на **акутните заразни заболувања по групи**, најголем број од заболувањата во месец август припаѓаат на **цревни заразни заболувања** ($n=1.150$; 74,9%) со инциденца од 55,6/100.000. (Графикон 3)

Од нив, најголем број, процент ($n=1.062$; 92,3%) и највисока инциденца ($I=51,3/100.000$) чинат пријавите на ентоколити. На второ место во оваа група се 47 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (4,1%; $I=2,3/100.000$). Пријавени се 24 салмонелози, 7 случаи на инфекции предизвикани од *E. coli*, 6 случаи на вирусен хепатитис А, три кампилобактериози и еден случај на шигелоза.

На второ место во месец август е групата на **капкови заразни заболувања**. Пријавени се 343 заболени (22,3%) со инциденца од 16,6 на 100.000 жители. (Графикон 3)

Од нив, најголем број и процент чинат пријавите на овчи сипаници ($n=287$ или 83,7%), со инциденца од 13,9/100.000, следуваат 32 заболени лица од инфективна мононуклеоза (9,3%; $I=1,5/100.000$). Во оваа група регистрирани се 12 случаи на мали сипаници, 9 случаи на скарлатина, два случаи на заразни заушки и еден случај на менингококна болест.

Во групата на **зоонози**, во месец август, регистрирани се 3 заболени лица (0,2%; $I=0,1/100.000$). Регистрирани се два случаи на бруцелоза и една ехинококоза. (Графикон 3)

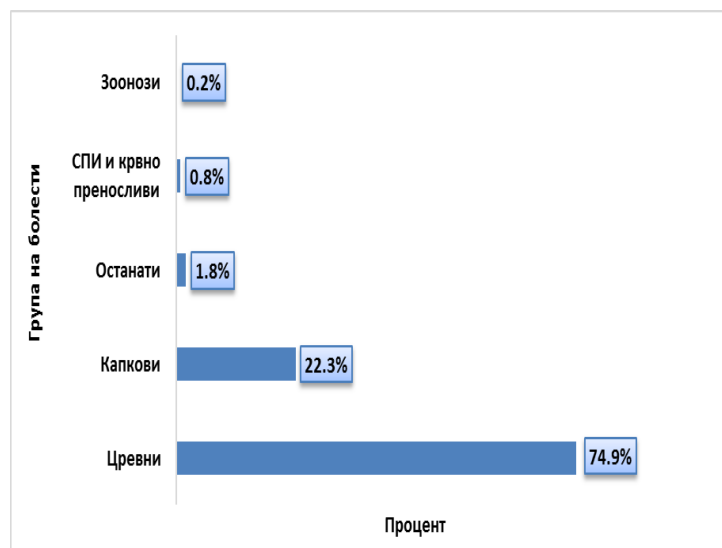
Во групата на **останати акутни заразни заболувања**, во август се регистрирани 28 случаи (1,8%; $I=1,4/100.000$).

Од нив, најбројни ($n=20$; 71,4%) се случаите на заболени од шуга со инциденца од 1,0/100.000. Во групата, пријавени се 5 случаи на неодреден вирусен хепатитис, два случаи на вирусен енцефалитис (WNV) и еден случај на бактериски менингит.

Двата случаи на Западно-нилска треска со невролошка манифестација се регистрирани на територија на ЦЈЗ Скопје. Се работи за лица од машки пол од возрастните групи од 50-59 и над 65 години. Заболени не патувале во странство за време на периодот на инкубација.

Во групата на регистрирани **сексуално и крвно преносливи инфекции** без ХИВ/СИДА ($n=12$; $0,8\%$. $I=0,6/100.000$). Во текот на месец август пријавени се по 6 случаи на вирусен хепатитис Б и вирусен хепатитис Ц. (Графикон 3)

Графикон 3: Структура на заболени по групи на заболувања во август, 2019

ХИВ/СИДА И ДРУГИ СЕКСУАЛНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во текот на месец август, регистрирани се 4 нови случаи на ХИВ/СИДА. По два регистрирани случаи се од машки пол и од женски пол. Во однос на возрастната дистрибуција, два случаи се од возрастната група од 30-39 години и по еден случај е од 20-29 и 40-49 години. Од регистрираните, две лица се припадници на МСМ популацијата, еден од хетеро популацијата и за еден нема податок. Според местото на живеење, два случаи се од Штип и по еден случај од Скопје и Куманово (Табела 1 во Прилог). Регистран е еден случај на ХИВ/СИДА кај странски државјанин опишан во делот на Болести кои се регистрираат кај странски државјани.

Согласно постоечката евиденција на пријавени случаи (заклучно со 31.08.2019), кумулативниот број на лица регистрирани со ХИВ/СИДА во Р. Северна Македонија, за периодот 1987–2019 изнесува 440.

Од вкупниот број на досега регистрирани случаи за кои има податок ($n=436$):

- 102 лица починале, а
- 334 лица живеат со ХИВ/СИДА.

ВАКЦИНО-ПРЕВЕНТАБИЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во однос на вакцино-превентабилните заболувања, во август 2019 година, регистрирани се 20 заболени лица (без туберкулоза), со инциденца $I=1,0/100.000$ жители. (Табела 2 во Прилог)

Пријавени се 6 лица со вирусен хепатит Б, истите согласно Календарот за имунизација не подлежат на вакцинација и не се вакцинирани.

Регистрирани се 12 пријави за нови случаи на мали сипаници. Највисок процент заболени се пријавени од ЦЈЗ Скопје ($n=9$; 75%), два случаи од ПЕ Гостивар и еден случај од ЦЈЗ Струмица. Подетални епидемиолошки обработки во однос на мали сипаници се дадени во неделните информации за тековната епидемија.

Во месец август, регистрирани се и два случаи на заразни заушки. Првиот случај е 13-годишно дете од Битола, дијагнозата е поствена клинички. Вториот случај е 29 годишно лице од Свети Николе, дијагнозата е поствена клинички. Во однос на вакциналниот статус, за двете лица нема податок.

ЕПИДЕМИИ

Во тек на месец август **не е пријавена епидемија на заразна болест** до ИЈЗ.

Во тек е епидемија на вирусен хепатитис А на територијата на ЦЈЗ Кочани, пријавена во месец јули со 4 епидемиолошки поврзани случаи и 2 сомнителни случаи во едно ромско семејство. Од заболените лица, 4 се хоспитализирани. До крајот на месец август регистрирани се вкупно 15 заболени лица. Од страна на епидемиолошката служба се превземени следните против епидемиски мерки: рутинско пријавување на заболените, епидемиолошко истражување со изготвување на епидемиолошка анкета, откривање/следење на контакти, хоспитализација, дезинфекција, а даден беше и совет за редовно одржување на лична и општа хигиена.

СМРТНИ СЛУЧАИ

Во текот на месец август не е регистриран смртен случај.

ЛАБОРАТОРИСКИ ИЗОЛИРАНИ ИЛИ НА ДРУГ НАЧИН ДОКАЖАНИ ПРИЧИНТЕЛИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА РЕЗИСТЕНЦИЈА НА АНТИБИОТИЦИ

Во овој Билтен е даден приказ на евидентираните Пријави за изолиран-доказан причинител на заразна болест и резистенција на антибиотици, пристигнати во ИЈЗ во текот на месец август, 2019 година (n=608).

Пријави се добиени од микробиолошките лаборатории од териториите на 9 ЦЈЗ и 3 ПЕ. Во најголем број се пристигнати пријави од микробиолошките лаборатории кои се наоѓаат на територијата од ЦЈЗ Скопје (n=470; 77,3%), ЦЈЗ Битола (n=48 или 7,9%) и ЦЈЗ Куманово (n=24 или 3,9%).

Од пристигнатите пријави, најчесто докажани/изолирани причинители во месец август се: *MRSA* (n=191; 31,4%), *HPV* (n=85; 14,0%) и *Salmonella enteritidis* (n=49; 8,1%). (Табела 4 - Прилог)

Во однос на пријавите за резистенција на антибиотици покрај пријавените *MRSA*, пријавени се резистенции за: *E. coli* (n=5), *Salmonella enteritidis* (n=3), *Proteus vulgaris* (2) и по една пријава за резистенција кај *Enterococcus faecalis*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Pseudomonas spp* и *Enterococcus faecium*.

Во однос на лабораториите кои пријавуваат резистенција (без *MRSA*), најголем број се пријавени од микробиолошката лабораторија во Клиничка Болница Битола (n=8), 3 пријавени се од лабораторијата на ЦЈЗ Кочани и по една пријава од лабораторијата на ЦЈЗ Скопје, ЦЈЗ Струмица и ПЕ Кичево.

БОЛЕСТИ КОИ СЕ РЕГИСТРИРААТ КАЈ СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Во текот на месец август, *регистирани се 22* пријави за заразно заболување кај странски државјани кои престојувале во Република Северна Македонија.

Од пријавените во месец август, 14 се случаи на ентероколитис, по два случаи на салмонелози и бактериски алиментарни инфекции и интоксикации и по еден случаи на инфективна мононуклеоза, бактериски менингит, хепатитис Б и ХИВ/СИДА.

Во однос на земјата на живеалиште на странските државјани, пријавените се од Косово (n=7), Швајцарија (n=5), САД (n=3), Германија (n=2) и по еден од Србија, Шведска, Полска, Франција и Словенија.

Во текот на 2019 година, заклучно со крајот на месец август, пристигнати се вкупно 56 пријави за заразно заболување регистрирано кај странски државјани кои престојувале во Р. С. Македонија.

Од вкупно пријавените во 2019 година, регистрирани се 28 пријави за ентероколит, 6 случаи на бактериски алиментарни инфекции и интоксикации, 5 регистрирани случаи на вирусен хепатит Б, 4 случаи на инфективна мононуклеоза, по 3 пријави на мали сипаници и салмонелози, по 2 пријави за вирусен хепатит Ц, овчи сипаници и по една пријава на бактериски менингит, ХИВ/СИДА и вирусен енцефалит – West Nile.

По земја на живеалиште на странските државјани, најголем број (26) се жители на Косово, 6 се од Швајцарија, по три се од Германија и САД, по два жители на БиХ, Србија и Турција и по еден жител на Италија, Белгија, Велика Британија, Бугарија, Белгија, Романија, Полска, Франција и Словенија.

Кузмановска Г., Караџовски Ж., Ставридис К., Микиќ В., Балажи Љ., Кочински Д., Положани Е., Цветановска Ж., Столеска Илиоска Р., Исмени М.